

Kultur i Väst

SKRIFT #2015:1

”Att komma in i dom andras läsningar”

En studie av barns upplevelser av Sommarboken

SOMMARBOKEN

av Linnéa Lindsköld

”Att komma in i dom andras läsningar”

– En studie av barns upplevelser av Sommarboken

av Linnéa Lindsköld

Linnéa Lindsköld är fil.dr i biblioteks- och informationsvetenskap
och verksam som lektor vid Bibliotekshögskolan i Borås.

INNEHÅLL

Förord	5
KAPITEL 1 Bakgrund	7
Inledning	7
Disposition	8
Syfte	9
Frågeställningar	9
KAPITEL 2 Tidigare forskning	10
Kulturpolitik, läsning och bibliotek	10
Lustfylld läsning utanför skolan	13
Biblioteksrummet	16
Delaktighet	16
KAPITEL 3 Insamling av material och tillvägagångssätt	18
KAPITEL 4 Teoretiska utgångspunkter	22
KAPITEL 5 Resultat och analys	24
DEL I Upplevelser av Sommarboken	24
Skillnad mot att läsa i skolan och hemma	28
Bibliotekariens roll	32
DEL II Sommarbokens syften	33
Lustläsning och samtal	34
Motprestation	35
Vidgat textperspektiv	36
Delaktighet och mångfald	37
DEL III Förslag till utvecklingsmöjligheter	40
KAPITEL 6 Sammanfattning	42
Referenser	43
Material och dokument	46
Bilagor	47-49

FÖRORD

Att läsa med liv och lust

Barns väg in i läsningen kan ibland vara mödosam. Traggla ord och träna för att få upp sin läshastighet kräver tid, arbete och engagemang. På vägen är det lätt att tappa lusten till själva upplevelsen och kvar blir en känsla av prestation och krav.

Kultur i Västs arbete med Sommarboken fokuserar på barns fria läsning. Här handlar det om att känna lust, vara nyfiken och att utgå från sina egna förutsättningar. Att vara delaktig och själv få formulera sina upplevelser. Att få mötas och samtala om det man läst och upplevt i sin läsning uppskattas mycket av barn. Vi ser att det finns en hel del som vuxna behöver tänka på och tänka om när det gäller läsfrämjande metoder.

Vi hoppas denna forskningsrapport ger idéer och uppslag till utvecklingsområden för barnbibliotekets läsfrämjande arbete för och med barn.

Angelica Hadzikostas
Enhetschef Kultur och Konstarter
April 2015

Eva Fred och Katarina Dorbell, litteraturkonsulenter på Kultur i Väst, är initiativtagare till det läsfrämjande projektet Sommarboken. Sommarboken har fått stöd från Statens Kulturråd från starten 2012.

KAPITEL 1

Projektets bakgrund

Under våren 2014 fick Bibliotekshögskolan i Borås en förfrågan av Kultur i Väst om att göra ett följeforskningsuppdrag om Sommarboken. Kulturrådet hade beviljat medel för att låta en följeforskare utvärdera projektet.

Jag, som är doktor i biblioteks- och informationsvetenskap och verksam som lärare och forskare vid Bibliotekshögskolan i Borås, tog mig an uppdraget från april 2014. Intervjuerna genomfördes under sommaren 2014 och färdigställandet av rapporten gjordes under hösten och vintern samma år.

Inledning

Den här rapporten handlar om det läsfrämjande projektet Sommarboken som startades 2012 av Kultur i Väst och som har som främsta syfte att locka barn till lustläsning utan krav på motprestation. Upplägget på projektet går i korthet ut på att kampanjmaterial, som biblioteken kan beställa, tas fram under våren och skickas ut i juni. Under kampanjstarten, som varierar lokalt, arrangeras aktiviteter där alla medverkande barn får ett ”sommarboken-kit” (låda, bokpåse, festivalarmband och klistermärken). Under sommaren lånar, läser och träffas barnen på

biblioteken och pratar om det de läst vid speciellt arrangerade sommarbokenträffar. På websidan sommarboken.se har lästips, bilder och tankar om läsning kommunicerats. Sidan för vuxna, förmedlare och bibliotekarier har en tipsbank med metoder och arbetssätt. Medverkande bibliotek förbinder sig att ”att arbeta i Sommarbokens anda”. I detta ingår att främja kravlös läsning utan motprestation, förmedla att allt är tillåtet att läsa, lite eller mycket samt att anordna lästräffar/cirklar på biblioteken (Kultur i Väst 2014).

Projektet beskrivs på websidan som: ”Lustläsning utan prestations- eller tävlingsmoment för barn i 8-12 årsåldern” (Barnens bibliotek 2014).

SOMMARBOKEN I SIFFROR

2012

Pilotprojekt med fem deltagande folkbibliotek i Västra Götaland.

2013

36 kommuner över hela landet deltog.

2014

130 biblioteksenheter i 10 län har varit delaktiga i Sommarboken.

8 000 lådor/påsar/festivalarmband har delats ut till barn.

229 Sommarboken-träffar har genomförts.

3 888 barn har deltagit på Sommarboken-träffar.

Målen med projektet är:

- Att få fler barn 8-12 år att lustläsa under sommaren.
- Att barnens läsning är kravlös och utan motprestation från bibliotekets sida. Allt är tillåtet att läsa – hur mycket eller hur litet man vill.
- Att ge barn möjlighet att prata och samtala om sin läsning med varandra.
- Att använda metoder som boksamtal eller liknande för att utveckla det litterära samtalet.

Projektet är tänkt att vara ett helhetsgrepp om barns läsning på sommaren. I Kultur i Västs egna utvärderingar av projektet från 2012 och 2013 konstateras det att läslust utan motprestation är ett av de viktigaste syftena med projektet. Andra syften som lyfts fram är vidgat textperspektiv, delaktighet och mångfald (Eggert 2013a; Eggert 2013b; Persson & Eggert 2013). Dessa teman har varit en utgångspunkt för denna rapport, där Sommarboken studeras ur ett barnperspektiv. De deltagande barnens upplevelser och erfarenheter av projektet är i centrum. Materialet består av fokusgruppsintervjuer med barn som deltagit i Sommarbokens läsfrämjande aktiviteter sommaren 2014. Som komplement till intervjuerna består materialet även av statistik från de deltagande biblioteken, Kultur i Västs tidigare utvärderingar och intervjuer med bibliotekarier. En studie av den här typen ger en möjlighet att ta ett steg tillbaka och betrakta Sommarboken från ett mer övergripande perspektiv. Min förhoppning är att studien kan vara av intresse för alla som arbetar med Sommarboken och som är intresserade av att främja det frivilliga och kravlösa läsandet för barn och unga.

Disposition

I det inledande kapitlet har jag presenterat studiens syfte och frågeställningar. I kapitel två sätts Sommarboken och denna rapport in i ett sammanhang genom att knyta an till tidigare forskning om kulturpolitik, läsning och bibliotek, lustfylld läsning, biblioteksrummet och delaktighet. Materialet för studien och hur det har samlats in presenteras i det tredje kapitlet följt av ett fjärde kapitel om teoretiska utgångspunkter för analysen. I det femte kapitlet analyseras materialet utifrån barns upplevelser av Sommarboken och Sommarbokens syften. Kapitlet avslutas med att jag utifrån resultaten presenterar utvecklingsmöjligheter för projektet. I det avslutande kapitlet sammanfattas mina resultat.

Syfte

Syftet med rapporten är att undersöka barns upplevelser och erfarenheter av att delta i det läsfrämjande projektet Sommarboken 2014.

Frågeställningar

- Hur uppfattas Sommarboken av barn som deltar i Sommarbokens läsfrämjande aktiviteter?
- Hur uppfylls Sommarbokens syften utifrån barns upplevelser av projektet?
- Hur kan Sommarboken utvecklas för att uppfylla sina syften och bättre ta tillvara på barns upplevelser och erfarenheter av projektet?

KAPITEL 2

Tidigare forskning

Kulturpolitik, läsning och bibliotek

Barn- och ungas läsning är en politiskt prioriterad fråga i Sverige. Ett av resultaten av litteraturutredningen från 2012 blev Läslyftet som syftar till att fortbilda lärare för att i sin tur öka elevers läsförståelse och skrivförmåga (Skolverket 2014). Läslyftet föreslogs att ha som övergripande mål att alla i Sverige ska ha god läsfärdighet och tillgång till litteratur (SOU 2012:65 s. 399). Sommarboken äger rum i en samtid där läsfrämjande insatser för barn och unga ses som något positivt. Läsning har dock inte alltid varit och är fortfarande inte alltid, något som sker utifrån barns och ungas egna förutsättningar. Kulturpolitiken har utvecklats från att sträva efter att främja en sorts kultur, exempelvis den *goda boken till folket*, till att utgå ifrån att det finns flera sorters kulturer i samhället som bör förmedlas (Duelund 2008; Juncker 2010, s. 141). I sin avhandling studerar biblioteks- och informationsvetaren Mats Dolatkah barn och ungas läsning i ett historiskt perspektiv. I början av 1900-talet fanns det en stark social kontroll som styrde barn och ungas läsning. Den kontrollen utövades av lärare, föräldrar och bibliotekspersonal som ställde krav på vad som skulle läsas, hur det skulle läsas och varför det skulle läsas (Dolatkah 2011, s. 204). Läsning i allmänhet som aktivitet för barn och unga har numera en mycket stark legitimitet, det är något som ses som önskvärt ur politisk, pedagogisk och kulturell synvinkel. Dolatkah resonerar kring att detta kan bero på att ett läsande barn signalerar att hen en dag kommer bli en nyttig samhällsmedborgare (2011, s. 209):

Ett barn som ”hängar med näsan över en bok” är idag en mycket sympatisk syn; hon är ett löfte om ett framgångsrikt liv i ett framtida samhälle som fortsatt kommer att präglas av demokrati, tillväxt och välfärd – inte en påminnelse om att vedförrådet håller på att ta slut. (Dolatkah 2011, s. 210)

Att läsning för barn och unga i vår samtid är något som ses som både positivt och önskvärt går enkelt att konstatera. Men det finns inga klara svar på *vad* som ska främjas, *hur* det ska främjas och *hur effekterna* av projekt kan eller bör mätas och utvärderas. En intressant iakttagelse har gjorts av den danska biblioteks- och informationsvetaren Nanna Kann-Christensen. Hon har jämfört strategier för stöd till läsfrämjande projekt i Sverige och Danmark. Hon kommer fram till att boken

BIBLIOTEKSLAGEN

Den nya bibliotekslagen trädde i kraft 2013. I den andra paragrafen preciseras bibliotekens ändamål: **2 §** Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. (SFS 2013:801)

Följande paragrafer gäller folkbiblioteken specifikt: **6 §** Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. (SFS 2013:801)

som medium premieras i Sverige, på bekostnad av andra medier (Kann-Christensen 2011). Läsfrämjande aktiviteter i Sverige riskerar därmed att sätta likhets-tecken med främjande av den fysiska boken.

Ur ett kulturpolitiskt perspektiv har det alltså skett en rörelse från en vilja att förmedla en sorts kultur, till att förmedla flera sorters kulturer. Läsning har också blivit en politiskt prioriterad fråga, vilket inte minst märks i den nya bibliotekslagen där det bland annat sägs att folkbiblioteken ska främja läsning och tillgång till litteratur (SFS 2013:801).

Lustfylld läsning utanför skolan

I detta avsnitt behandlas forskning som rör barn och ungas frivilliga och kravlösa läsning utanför skoltid. Lustfylld läsning, det vill säga läsning som barn och unga gör frivilligt antingen inom skolans ramar eller på fritiden kallas på engelska oftast för Free Voluntary Reading. En av dess främsta förespråkare är forskaren och aktivisten Stephen Krashen.

I en lång rad studier har Krashen lyft fram olika fördelar som kommer av att barn läser fritt och självständigt på skoltid, men även på fritiden. I en sammanställning av forskning konstaterar han att frivillig läsning bland annat bidrar till bättre läsförståelse, skrivkunskap, ökad vokabulär och att barnen fortsätter läsa senare i livet (Krashen 1993, s. 1-12; Krashen 2011, s. 1-3). Mycket forskning har gjorts om läsning och litteraturundervisning i skolan, men eftersom Sommarboken inte sker inom ramen för skolan har jag avstått från att inkludera forskning som bara fokuserar på läsning i skolan i denna rapport.

I sin rapport *Barn berättar*, där ett hundratal barn i tioårsåldern intervjuats om läsning, kommer biblioteks- och informationsvetaren Åse Hedemark fram till att de intervjuade barnen uppvisar tre olika förhållningssätt till läsning: *Den lustfyllda läsningen*, där läsandet av roliga och spännande böcker utgör en mysig avkoppling, *läsning som tvång* där läsandet beskrivs som en aktivitet kantad av tjat från föräldrar och lärare samt *den instrumentella läsningen* där barnen uppger att de läser för att lära sig något (Hedemark 2011, s. 46-47).

Biblioteks- och informationsvetaren Amira Sofie Sandin gör en metodgenomgång av projekt om barns läsning och konstaterar att en lustfylld läsning för barn ofta förknippas med att få diskutera läsningen och ens upplevelser av den med

andra (Sandin 2011, s. 151). I Sandins studie reflekterar hon över vems förhållningssätt till läsning det är som kommer till uttryck i de läsfrämjande projekten, är det de vuxnas eller barnens? Vuxnas förhållningssätt till läsning diskuteras sällan i projektrapporterna enligt Sandin, vilket gör att en del ”självklarheter” inte ifrågasätts eller problematiseras (Sandin 2011, s. 172-173). Ett exempel på en sådan självklarhet som tas för givet kan vara vilken typ av litteratur det är som förmedlas, är det kapitelböcker eller uppmuntras de vuxna i projektet att arbeta med andra typer av texter? Förankras de läsfrämjande projekten överhuvudtaget hos barn och är de till barn eller med barn? Sandin skriver att det är något som ofta nämns i rapportbeskrivningarna, men mer sällan beskrivs hur delaktigheten har ägt rum rent konkret (Sandin 2011, s. 183). Hedemarks rapport och även Sandins bok om läsfrämjande projekt har explicit utgjort en del av förförståelsen till Sommarboken (Persson & Eggert 2013). Sommarboken som projekt har därmed en grund både i tidigare studier och i utvärderingar av läsfrämjande projekt.

Att använda belöningar för att främja läsning, det vill säga ett krav på motpres- tation, kan ha en viss positiv effekt enligt en rapport där det brittiska utbildnings- departementet redogör för forskning i ämnet, men i rapporten konstateras också att det finns flera studier som visar motsatsen (Department for Education 2012, s. 21). I rapporten framkommer att en viktig faktor vid främjande av läsning för barn och ungdomar är att de själva får välja vad de ska läsa utifrån eget intresse. (Department for Education 2012). Även Carol Gordon och Ya-Ling Lu, biblio- teks- och informationsvetare från USA, konstaterar med hänvisning till Stephen Krashen att det finns mycket forskning som talar för att lustfylld läsning har fler fördelar än när barn och ungdomar blir instruerade till vilken typ av litteratur de ska läsa (Gordon & Lu 2008). I en rapport gjord på uppdrag av National Literacy Trust (2006), en brittisk välgörenhetsorganisation som främjar läsning, samman- fattar forskarna Christina Clark och Kate Rumbold forskningsresultat som visar att lustfylld läsning kan leda till:

- Ökad läs- och skrivförmåga, både gällande läsning i och utanför skolan
- Ökad läs- och grammatikförståelse
- Ökad vokabulär
- Positivt förhållningssätt till läsning
- Större självförtroende som läsare
- Samt att barnen fortsätter lustläsa senare i livet (Clark & Rumbold 2006, s. 9).

Författarna konstaterar också att barns hemförhållande är mycket viktigt för deras förhållningssätt till läsning. Om barn omges av texter i sina hem och om föräld- rarna är positivt inställda till läsning så ökar chanserna att barnen själva får en lust- fylld inställning till läsning (Clark & Rumbold 2006, s. 25). Värt att nämna är att mycket av den forskning som Clark & Rumbold sammanfattar är kvantitativ och skiljer sig därmed från min kvalitativa studie som fokuserar på barnens egna upp- levelser och erfarenheter.

Gordon och Lu kommer fram till att det är viktigt att presentera flera olika genrer av litteratur, både vad gäller innehåll och form, för barn och unga så att de själva kan hitta något de gillar. Att använda sig av alternativa medier, utöver den fysiska boken, kan göra så att de barn som inte läser så mycket läser mer. Författarna skri- ver att styrd läsning på fritiden för barn och unga kan vara ett sätt att göra läsning avskräckande för barn på grund av det tvingande elementet (Gordon & Lu 2008). Detta är något som även Krashen konstaterar, lustfylld läsning måste innebära att barn och unga får välja andra former av litteratur än den som vuxna kanske föredrar (Krashen 1993).

Biblioteksrummet

När det gäller lustläsning utanför skolan spelar barnbiblioteket som plats en viktig roll. Aktiviteter knutna till Sommarboken äger rum på flera olika bibliotek runt om i landet. Biblioteksrummet får därmed stor betydelse i projektet, trots att projektet som sådant inte handlar om det fysiska rummet. De danska biblioteksforskarna Casper Hvenegaard Rasmussen och Henrik Jochumsen konstaterar att det finns ett behov för biblioteken att iscensätta sig självt på nya sätt ”beträffande form, innehåll och *förmedling*” för att kunna vidareutvecklas (2010 s. 228). Etnologen Barbro Johansson beskriver biblioteksrummet som en plats som har

betydelse för att göra barn delaktiga, exempelvis genom att göra det trivsamt för barnen att vara där. Ett biblioteksrum där barn vistas kan behöva anpassas för barns kroppar snarare än vuxnas (Johansson 2010, s. 42).

Biblioteks- och informationsvetaren Beth Juncker beskriver ett ideal för barnbiblioteket: *Det handlar om att under kortare eller längre tid sätta de instrumentella kulturernas utifrånkommande krav och normer ur spel, att sätta i gång, ha roligt och skapa mening här och nu. Skapa upplevelser och upplevelsevärden. Det är den kulturen som det barnkulturella systemet och dess huvudinstitution barnbiblioteket är till för. Det är barns egna behov av information, av kunskap, av upplevelse som är styrande.* (Juncker 2010, s. 261)

På det sättet kontrasteras barnbiblioteket mot skolans värld, på barnbiblioteket ska personlig lust och personliga intressen styra. Detta går igen i Sommarboken där den lustfyllda läsningen står i centrum. Barnbiblioteket behöver en egen identitet i relation till andra institutioner och platser för barn, en sådan identitet kan barnbibliotekarien bara utveckla i diskussioner med barn samt med ett självreflekterande förhållningssätt (Rydsjö, Limberg och Hultgren 2010, s. 272).

Delaktighet

Delaktighet har stor betydelse i projekt riktade mot barn och unga. Sandin konstaterar att det är ett ord som ofta används i rapportbeskrivningar från läsfrämjande projekt, men mer sällan beskrivs hur delaktighet har gått till (Sandin 2011, 183).

En välkänd modell för delaktighet är Harry Shiers ”Pathways to participation” (2001). Även för denna studie är det relevant att titta närmre på Shiers modell som består av fem nivåer av delaktighet:

1. Barn blir lyssnade på
2. Barn blir stöttade i att uttrycka sina åsikter
3. Barns åsikter blir tagna på allvar
4. Barn är involverade i beslutsprocesser
5. Barn delar makt och ansvar för beslutstagande (Shier 2001, 110)

Shier markerar att nivå tre är den lägsta nivån för att uppfylla FN:s barnkonvention, att nå nivå tre och högre borde alltså vara en självklarhet för projekt som riktar sig mot barn och unga. Det finns tre steg av åtagande i de fem nivåerna, steg ett är att det finns en *öppning* för att den vuxne ska kunna lyssna på barnet. I det andra steget krävs en *möjlighet* för att den vuxne ska kunna lyssna, till exempel genom att det finns tid och kunskap. Det tredje och sista steget är *skyldighet*, där den vuxne måste lyssna på barnet. På så sätt är det möjligt att med hjälp av de tre nivåerna

fördjupa diskussionen kring hur delaktighet kan skapas i ett projekt (Shier 2001, s. 110). Delaktighet handlar framför allt om att ta barns perspektiv på allvar, med följden att vuxna kan behöva göra avkall på sitt tolkningsföreträde (Nordenfors 2010, s. 18). Att skapa delaktighet är en process som kan gå till på olika sätt med olika metoder¹.

Delaktighet är även ett syfte som Sommarboken strävar efter att uppfylla, jag kommer titta på hur barnen ges möjlighet att vara delaktiga i Sommarboken utifrån materialet även om studien som sådan inte har delaktighet som främsta undersökningsobjekt. Mitt arbete kan också sägas vara en del i att öka barns delaktighet i Sommarboken eftersom jag har lyssnat på barns upplevelser och erfarenheter av projektet.

BARNKONVENTIONEN

Barnkonventionen är ett internationellt, rättsligt bindande avtal som skyddar barns rättigheter. Konventionen togs fram av FN 1989. Det innehåller 54 artiklar, men fyra principer är grundläggande. Dessa är:

1. Alla barn har samma rättigheter och lika värde
2. Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
3. Alla barn har rätt till liv och utveckling.
4. Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. (Unicef 2014).

¹ Monica Nordenfors kunskapsöversikt om barn och ungas delaktighet är en utmärkt introduktion till olika aspekter av delaktighet (Nordenfors 2010).

KAPITEL 3

Insamling av material och tillvägagångssätt

Materialet för denna studie utgörs av Kultur i Västs tidigare texter om Sommarboken, statistik insamlad från de deltagande biblioteken samt intervjuer med barn som deltagit i Sommarboken och bibliotekarier som arrangerat Sommarboksträffar. Den största delen av materialet består av fokusgruppsintervjuer gjorda med barn som varit delaktiga i Sommarboken vid fyra bibliotek och de fyra bibliotekarierna som arbetat med Sommarboken vid respektive bibliotek 2014. Det har gjorts sex fokusgruppsintervjuer på fyra olika bibliotek med sammanlagt tjugonio barn. Av dessa intervjuer har en gjorts av projektledaren Katarina Larson, resten av författaren. Alla fyra bibliotekarier har intervjuats av författaren.

För att välja ut bibliotek att besöka uppmanades alla bibliotek att fylla i en enkät i det digitala enkätverktyget SurveyMonkey för att ta reda på vilka planerade träffar

som skulle göras under sommaren. Bokfika var den typ av aktivitet som bedömdes som mest lämplig att besöka. Ett av kriterierna för urval var att få med olika typer av orter i olika delar av landet. Fyra bibliotek valdes ut för besök, kontakten togs av mig och av Katarina Larson genom att en intervjuförfrågan skickades ut.

Barnen och vårdnadshavare, samt bibliotekarierna har informerats om vilka jag och Katarina är, vilka Kultur i Väst är och vad syftet med intervjuerna är. Vid intervjutillfället har barnen även muntligen och skriftligen meddelats om att de får avbryta intervjun när de vill och att materialet bara kommer användas till forskning. Konfidentialitet, det vill säga att inga obehöriga ska få ta del av personliga uppgifter eller lyssna på inspelningen har också garanterats. Barnen och vårdnadshavare har även skrivit under att de samtycker att vara med på intervjun. Barnen kallas inte vid sina riktiga namn i rapporten och de har själva fått välja pseudonym. Detta har gjort barnen mer delaktiga vid intervjutillfället och jag upplever det som att barnen tyckte det var roligt och spännande att välja namn.² Intervjuerna har tagit mellan elva och trettio minuter i anspråk.³

Barnen som intervjuats har haft stor erfarenhet av bokklubsverksamhet, både genom Sommarboken och genom andra verksamheter på biblioteket. De är inte representativa för alla barn som deltar i Sommarboken. Detta är ett medvetet val, eftersom det är av intresse att få prata med barn som varit mycket aktiva inom ramarna för Sommarboken. Jag har inte fokuserat på webbsidor eller kampanjmaterialet, om inte barnen själva tagit upp det, det är inte heller bibliotekariernas arbete som är i fokus. Fokusgrupp valdes som metod eftersom det är ett förutbestämt tema, Sommarboken, som ska diskuteras. Barbro Johansson anger sex till tolv deltagare som ett riktmärke. I en fokusgrupp har deltagarna något gemensamt, målet är att få till en diskussion och en kollektiv förståelse. Tack vare att barnen i en fokusgrupp är fler än forskaren får barnen mer makt gentemot den vuxne. (Johansson 2013, s. 63-64). Vilka barnen är har inte varit föremål för undersökning utan det är barnens uppfattningar om och erfarenheter av Sommarboken som står i fokus. Vid intervjutillfällena strävade jag efter att framstå som *en annan vuxen*, inte en lärare, bibliotekarie eller förälder. Vid intervjutillfällena har vi strävat efter att betona att det är barnen som är experter och att de ska hjälpa oss att förstå vad Sommarboken är för något (Johansson 2013, s. 69).

² Denna idé samt inspiration till hur jag ska bemöta barnen vid intervjutillfället har jag fått från Johansson (2013). Det är en mycket lämplig metodtext för alla som ska intervjua barn. Några av barnen ville inte hitta på något namn, då har jag använt mig av en namngenerator som slumpar fram namn. Jag har haft tillgång till ljudinspelningen.

³ Intervjuerna har delvis transkriberats av mig. Katarina Larsons intervju har transkriberats i sin helhet av henne.

Intervjuerna med bibliotekarier har gjorts av mig antingen via telefon eller på plats på biblioteket under augusti och september 2014, de har tagit mellan tjugo-fem till fyrtio minuter (se bilaga 2 för intervjuguide). Även dessa intervjuer har delvis transkriberats av mig. Materialet består även av de dokument som Kultur i Väst producerat om Sommarboken, där ingår egna utvärderingar som Kultur i Väst har gjort. Slutligen har även statistiskt material samlats in från biblioteken där de redogör för hur arbetet med Sommarboken gått till under sommaren 2014 (se bilaga 3). Underlaget har dock inte fyllts i helt av alla biblioteksenheter, så uppgifterna bör snarare ses som ett ungefärligt riktmärke än som en sanning. I underlaget har bibliotekarierna även fått möjlighet att lämna egna kommentarer kring arbetet med Sommarboken, några av de kommentarerna har inkluderats i resultat och analys. Kultur i Västs dokument, det statistiska underlaget och intervjuerna med bibliotekarierna utgör framförallt en bakgrund och ett komplement till intervjuerna med barnen som har huvudrollen i den här undersökningen.

Några svårigheter med valet av metod för studien bör nämnas. Jag och Katarina har träffat barnen för första gången, vilket kan göra att de inte känt sig bekväma att prata öppet. Frågorna har dock inte gällt barnen själva utan de har fokuserat på Sommarboken, vilket förhoppningsvis avdramatiserat situationen. Precis som Åse Hedemark påpekar är det speciellt att intervjua barn, eftersom de undermedvetet kan påverkas av intervjuaren för att vilja svara ”rätt”, något som såklart även kan gälla vuxna (Hedemark 2011, s. 7).

KAPITEL 4

Teoretiska utgångspunkter

I studien används ett socialkonstruktionistiskt perspektiv. Med det menas att vår kunskap om världen skapas kulturellt, historiskt och socialt genom social interaktion (Winther Jørgensen & Phillips 2000). En teoretisk utgångspunkt som följer på det är att barn är sociala aktörer i samhället, de är *beings* och intressanta i sin egen rätt (Halldén 2003, s. 15).

Jag använder mig av ett *barnperspektiv* som en teoretisk ram för analysen. Det innebär att barns erfarenheter och perspektiv återges och tolkas som ett uttryck av ett diskursivt sammanhang (Halldén 2003). Barns erfarenheter av Sommarboken kopplas till en analys av strukturer i samhället som bland annat påverkar förhållningssätt till läsning. Ett exempel på en sådan struktur som redan diskuterats är

kulturpolitikens fokus på barn och ungas läsning. Ett barnperspektiv är alltså ett försök för mig som vuxen forskare att tolka barns perspektiv på, i detta fall, Sommarboken.⁴

⁴ Att använda sig av ett barnperspektiv är på intet sätt en nyhet när det gäller barn och ungdomars läsning i Sverige. Det används bland annat i de riktlinjer för folkbibliotekens barn- och ungdomsverksamhet som svensk biblioteks förening antog 2003 (Rydjöö, Hultgren & Limberg 2010).

En effekt av det socialkonstruktionistiska synsättet är att läsning är något som sker socialt. Det finns en föreställning om läsning som något som i första hand görs ensam. Men flera forskare, däribland sociologen Elizabeth Long, betonar vikten av att förstå läsning som en social praktik. Kollektiva och institutionella processer skapar praktiker för läsning, exempelvis vad som är värt att läsa och hur läsning bör gå till (Long 1994 s. 194). Long skriver att läsning kräver en social infrastruktur, läsning lärs ut inom vissa sociala ramar där hemmet och skolan generellt är de två främsta platserna för läsinlärning (1994, s. 192-193). Om läsning ses som något som individer gör ensamma så riskerar forskaren att gå miste om olika sociala aspekter som påverkar läsning.

Utifrån dessa teoretiska utgångspunkter har jag genomfört en kvalitativ analys där det är barnens uppfattningar och egna beskrivningar av Sommarboken som undersöks, inte hur det ”egentligen” är. Barnens uppfattningar studeras inte som enskilda utsagor utan det intressanta är vad de säger och hur de beskriver Sommarboken som grupp. Inspirerad av Åse Hedemark analyserar jag materialet utifrån tre nivåer (Jfr Hedemark 2011 s. 11): först tittar jag på *innehållet* i utsagorna, därefter *tolkar* jag utsagorna och sätter dem i relation till varandra och till tidigare forskning. I det tredje stadiet analyseras utsagorna på en *diskursiv nivå*, det innebär att synen på Sommarboken sätts i relation till ett barnperspektiv och läsning som en social praktik. Dessa analyssteg görs parallellt och utifrån analysens resultat presenterar jag en rad utvecklingsmöjligheter för Sommarboken.

KAPITEL 5

Resultat och analys

Resultatet är presenterat i tre delar som följer frågeställningarna. I den första delen presenteras Sommarboken och hur projektet har uppfattats av barnen. Del två ägnas åt Sommarbokens syften och i den tredje, uppsamlade och avslutande delen ger jag förslag till hur Sommarboken utifrån analysen ur ett barnperspektiv kan utvecklas.

Upplevelser av Sommarboken

Hur varje bibliotek lägger upp sitt Sommarboksprogram är upp till dem själva. Flera bibliotek har inte haft några träffar alls under 2014 utan endast delat ut väskor och häften. Fjorton bibliotek hade två träffar och fjorton hade tre träffar. På övriga bibliotek har det varierat mellan noll till tolv träffar på biblioteken under sommaren. Flera tusen barn har allt som allt deltagit i Sommarboken 2014, då inkluderas både barn som varit med på bibliotekens aktiviteter och barn som hämtat ut en väska och/eller ett häfte.⁵

DE FYRA BIBLIOTEKEN

Bibliotek A – Bruksorten

Bibliotek A hade tre träffar. Flera av barnen hade varit med på läsfrämjande aktiviteter på biblioteket utanför Sommarbokens ramar. Barnen träffades under två timmar för att fika, pyssla, leka och ge och få boktips. På bibliotek A gjordes två intervjuer med fem barn i den första och sex barn i den andra gruppen.

Bibliotek B – Lilla tätorten

Bibliotek B hade elva sommarboksträffar under sommaren, en timme långa. Träffarna innehöll lek, fika och bokprat på bibliotek och utflykter i närområdet. Barnen som intervjuades hade alla varit med på nästan alla träffar under hela sommaren. På bibliotek B gjordes en intervju med åtta barn.

Bibliotek C – Stadsdelen

Sommarboksaktiviteterna bestod av en invigningsfest i juni och en avslutande bokfika i augusti. På bibliotek C gjordes två intervjuer med två barn i varje grupp.

Bibliotek D – Stora tätorten

Sommarboksaktiviteterna bestod av tre träffar under sommaren och innehöll pyssel, boktips och fika. Det gjordes en intervju med sex barn.

⁵ Det går inte att få fram exakta uppgifter, då vissa bibliotek angett hur många barn som varit med på träffar medan andra angett hur många som hämtat ut material.

”Är Sommarboken själva gruppen? Är det en bok?” (Intervju, Bibliotek A, grupp 1). Den frågan får jag av ett barn när vi satt oss ner för att påbörja den första fokusgruppsintervjun för det här projektet. Jag tycker det är ett lämpligt sätt att börja analysen av min undersökning, eftersom det sätter fingret på en viktig poäng: Sommarboken kan vara flera olika saker för barnen, eftersom varje bibliotek själva bestämmer vad projektet innebär. Av de intervjuade barnen beskrivs Sommarboken som en bokklubb där de får boktips. Alla barnen är mycket positivt inställda till projektet och träffarna. De säger att de får göra roliga saker och lära sig saker tillsammans med andra barn. Astrid säger:

När jag läste på lappen lät det ganska roligt. Att man får känna nya kompisar och att man får låna mycket böcker man inte lånat förut. Och lära sig mer svenska ord. (Intervju bibliotek A, grupp 1)

Lucy i samma grupp säger:

Jag vill ha boktips och tycker det är kul att läsa. Jag har vissa tider där jag läser, andra inte. Just nu läser jag mycket böcker. Det är därför jag vill komma hit. Jag har inget att göra hemma. (Intervju bibliotek A, grupp 1)

Lucy är tretton år medan Astrid är i sjuårsåldern, de barn som är yngre än tio lyfter fram läskunskap som en viktig del av Sommarboken. Att lära sig läsa bättre och att lära sig fler svenska ord beskrivs som en viktig anledning till att vara med. I den utsagan går det att se spår till den instrumentella läsning som Hedemark beskriver, där läsningens nytthet lyfts fram (Hedemark 2011, s. 47). När barnen blir äldre och behärskar läsning utan problem försvinner nyttoaspekten ur deras motivering. Då är det enbart lustbetoning samt att barnet inte har något annat för sig som gör att hen väljer att vara med på träffarna.

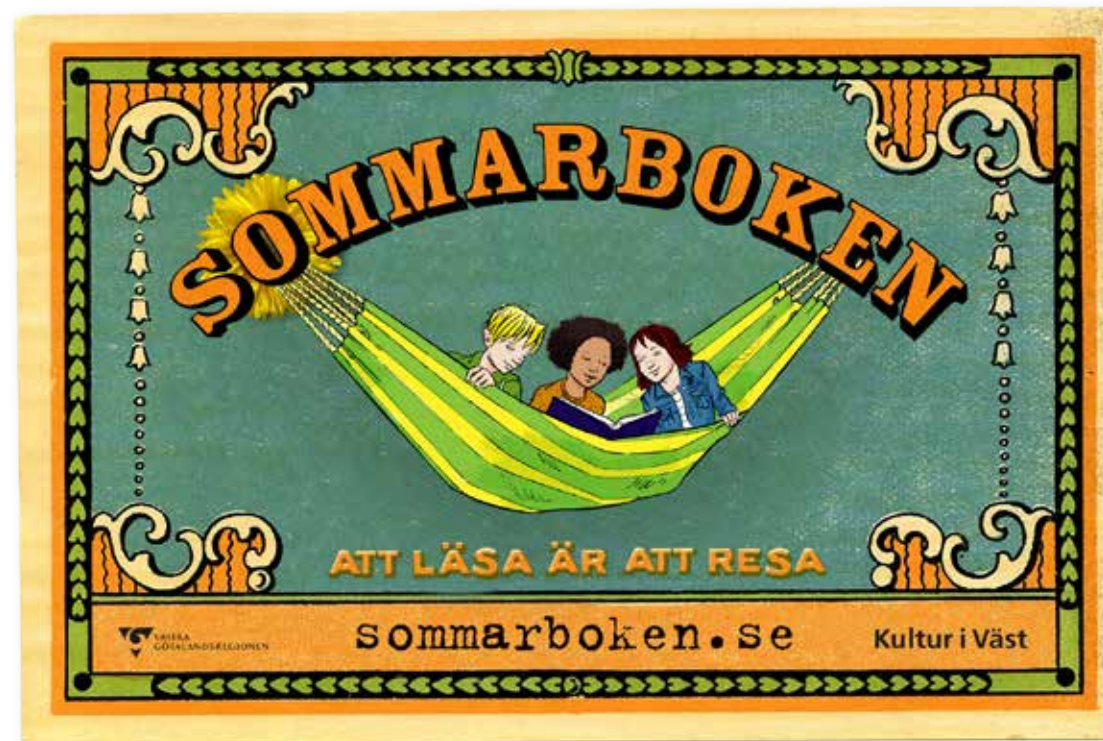
På Bibliotek B berättar barnen varför det är roligt att läsa:

Johanna: *Läsa är att resa och man blir liksom inspirerad när man hör andra berätta om en bok.*

Alva: *Det är kul att läsa för att det känns som att man kommer in i en ny värld.*

Elsa: *Om man läser en bok kan man tänka sig världen i huvudet.*
(Intervju bibliotek B)

I dessa citat märks det lustfyllda förhållningssättet till läsning. Läsning är en verklighetsflykt och barnen söker aktivt efter nya böcker att läsa. Hedemark skriver att det med stor sannolikhet främst är barn med ett lustfyllt förhållande till läsning som deltar i bibliotekens läsförmedlande aktiviteter (2011, s. 46). En sak som barnen i varje intervju betonar är vikten av boktips. Det är framförallt därför de är med i Sommarboken. Det gäller både att bli tipsade av bibliotekarier och andra barn samt att få tipsa själva. Siddharta på bibliotek A säger att det är ”roligt att berätta om vad man läst, få komma till biblioteket. Få veta spännande böcker man inte visste om.” (Intervju bibliotek A, grupp 2).

Barnen på bibliotek D beskriver Sommarboken så här:

Alva: *Ett roligt ställe där man skall få boktips typ.*

Anna: *Att man får boktips och klistermärken.*

Erik: *För mig är det mera så här. Att man liksom läser tillsammans mycket. För mig känns det som att vi, alla kommer in i dom andras läsningar.*

Katarina: *Hur menar du då?*

Erik: *Ja, men liksom alla berättar om det dom läser och då vill man läsa deras böcker då.*
(Intervju bibliotek D)

Även här märks den lustfyllda läsningen. Men barnen betonar även läsandets sociala aspekt. Eriks uttalande om att komma in i de andra barnens läsningar kan ses som ett exempel på läsning som social praktik (Long 1994). Boktipsandet beskrivs som Sommarbokens kärna. Läsandet blir alltså en social praktik i Sommarboken genom

att barnen får vara i biblioteksrummet tillsammans med andra barn och höra om deras ”läsningar”. I studiens nästa kapitel återkommer jag till tipsandet som en del av Sommarbokens syften. Att träffa nya kompisar beskrivs också som något viktigt, samt att ha något att göra på sommaren.

På bibliotek C intervjuas två barn mellan fem och sex år, deras förutsättningar för att vara med på Sommarboken är lite annorlunda än de äldre barnen. De har inte själva valt att gå till aktiviteten, utan följer med äldre syskon. Ett av barnen konstaterar att det är mamma som på morgonen sagt att de skulle till biblioteket så de fick skynda sig. På frågan vad de gjort på träffen säger Doris att ”vi satt tysta och lyssnade” (Intervju bibliotek C, grupp 2). Sommarbokens aktiviteter är anpassade efter åldrarna åtta till tolv, men i praktiken är både yngre och äldre barn med. Barnen har hört talas om Sommarboken via skolan, via kompisar, föräldrar, skolbibliotekarien, tidningen och via informationsblad på biblioteket.

Skillnad mot att läsa i skolan och hemma

För de intervjuade barnen finns det en tydlig skillnad mellan Sommarboksaktiviteter och att läsa i skolan. De lyfter fram att det är tyst i skolan, men på sommarboksträffen får man prata.

Hanna säger: ”Det är ingen lärare här, alla lärare bara skäller på barn i min skola när de busar. Det är mindre skäll [på biblioteket] (Intervju bibliotek A, grupp 1). I intervjuerna konstateras det även att trots att det ska vara tyst när det är lästid i skolan så kan det ändå vara mycket barn som pratar så det blir svårt att koncentrera sig. Barnen lyfter även fram tvångspekten vid skolläsning.

Ronaldo säger: ”Man blir tvingad att läsa, tvingad att sluta läsa.” (Intervju bibliotek B). Johanna konstaterar att det är roligare att själv bestämma när man vill läsa. I skolan är det: ”Läs tjugo minuter nu, pang bums” (Intervju bibliotek B). Ellen fyller i:

Jag tycker skolan är rolig, men där får man också välja böcker. Men här får man tips. I skolan får man inte tips. (Intervju bibliotek B)

Det kommer också fram under intervjuerna att det inte alltid finns så många böcker på skolbiblioteket och ibland får barnen inte ens gå dit. De upplever också att de inte hinner börja läsa om de bara får en liten stund på sig för det. I skolan

är det för det mesta samma bok som läses av alla barn medan det är olika på biblioteket. Samir säger:

I skolan har man det som ett ämne och här har man det som fritid. Och det är roligare att ha det på fritid än som ett ämne. Här är det mer frihet. I skolan sitter man bara och läser. Här kan man göra lite olika saker på ett bibliotek. (Intervju bibliotek C, grupp 1)

Frihet och att få göra val utifrån egna intressen för att främja läsning betonas av forskarna Carol Gordon och Ya-Ling Lu, framför allt när det gäller barn som har det svårare i skolan (Gordon & Lu 2008). Trots att de intervjuade barnen har ett mycket positivt och lustfyllt förhållningssätt till läsning kan de ändå beskriva läsning som tvång i vissa sociala situationer, som i klassrummet (Hedemark 2011, s. 46). Det är viktigt att komma ihåg att barns förhållningssätt till läsning inte är något statiskt utan kan förändras över tid och rum. Även de barn som gillar att gå i skolan gör skillnad mellan läsaktiviteter där och på biblioteket där skolan beskrivs som mer tvingande. Barns erfarenheter av Sommarboken är alltså att det är något skilt från skolan.

I jämförelse med att läsa hemma lyfter barnen fram att de läser tillsammans på Sommarboksaktiviteterna. När någon läser högt eller berättar en historia så blir de inspirerade. Johanna säger:

”När man själv läser arbetar man med sin egen hjärna och det är inte samma sätt”. (Intervju bibliotek B)

På aktiviteterna får man dessutom tips, vilket gör det lättare att välja böcker än att leta själv. Att träffa nya personer är också en fördel med Sommarboken jämfört med att läsa hemma eller på skolan. Alva på bibliotek D säger att hon bara pratar med klasskompisar om böcker när de är på Sommarboksaktiviteter, inte annars (Intervju bibliotek D).

De flesta av barnen tycker att aktiviteterna är bra som de är och tycker inte att det behövs någon förändring. Men några förslag som kommer fram är att bibliotekarien ska läsa högt, att alla barnen ska läsa samma bok och prata om den, att spela upp teater utifrån en bok och att vara utomhus. Här kan det vara intressant att notera att barnen föreslår flera olika sätt att läsa på, enskilt och tyst, högläsning och dramatiserad läsning (jfr Dolatkah 2010, s. 112). Barnens kännedom om olika sätt att läsa och önskan om att variera sätten på Sommarboksaktiviteterna är något som bibliotek kan arbeta vidare med.

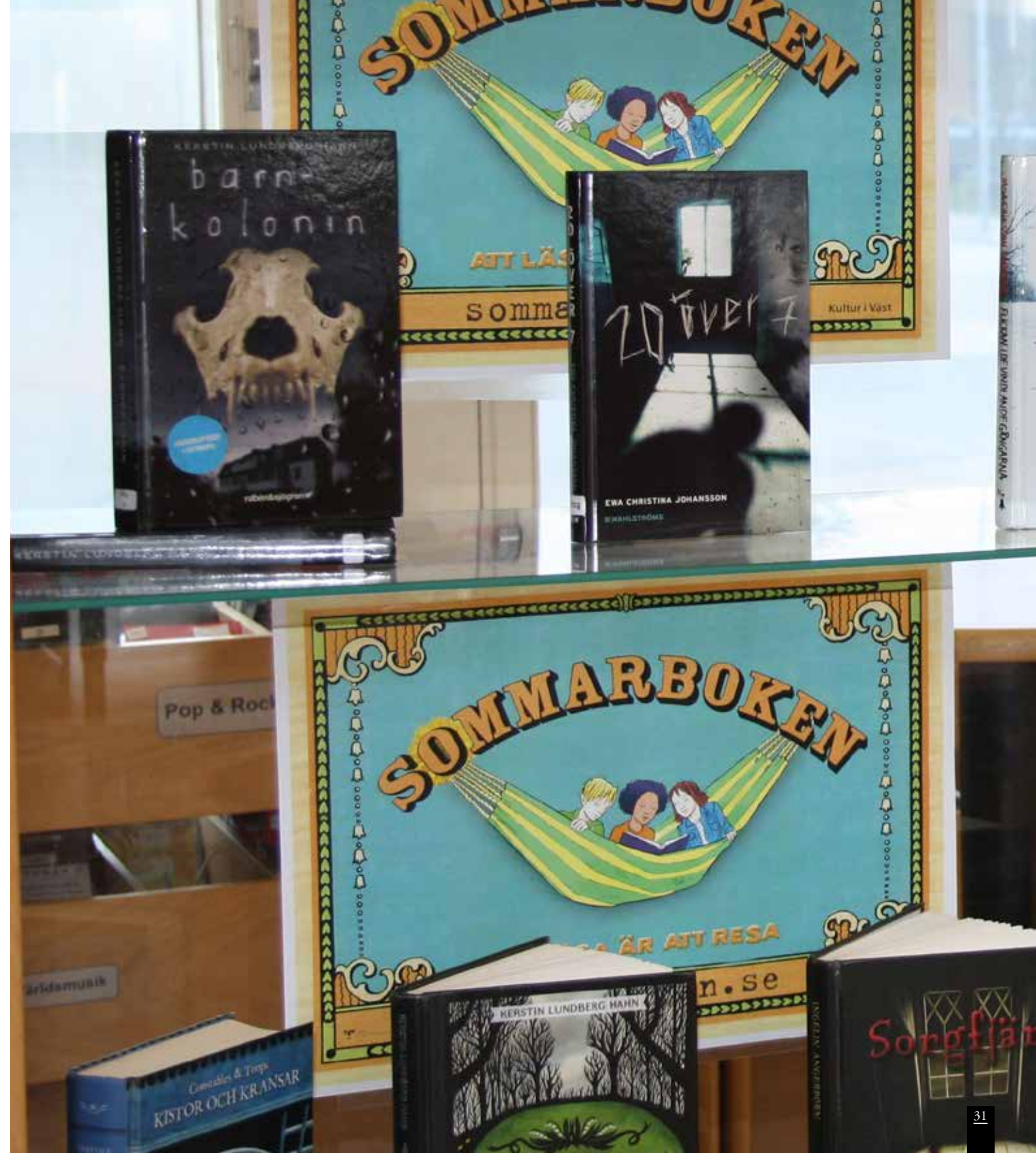
Flera av barnen föreslår att träffarna bör vara oftare och längre, barnen på bibliotek B som redan träffas en gång i veckan under hela sommaren vill träffas ännu oftare. Samir på bibliotek C föreslår också att barnen kan skriva en bok om sig själva. Men han tillägger:

Jag skulle inte ändra något, det är helt perfekt som det är nu. Man får läsa, redovisa och så får man fika.

Jag: *Är det roligt att fika?*

Samir: *Fast det roligaste är att läsa böcker.* (Intervju bibliotek C, grupp 1)

Samir använder ordet redovisa för att beskriva sitt deltagande i Sommarboken, det är ett ord från skolans värld men han själv använder det i positiva ordalag och säger att han gillar att redovisa. Bibliotekarien på bibliotek C säger att vissa barn vill ha mer skolliknande aktiviteter genom att barnen exempelvis ska ställa sig upp och göra redovisningar (Intervju bibliotekarie C). Trots att läsning i skolan för de flesta beskrivs som ett tvång så säger ändå majoriteten av de intervjuade barnen att de gillar skolan. Men de visar också att de har en stor medvetenhet om skillnaden mellan läsning i skolan och Sommarbokens aktiviteter.

Bibliotekariens roll

På frågan om vad bibliotekarier kan göra för att få barn att läsa så menar Sasha från bibliotek A, grupp 1 att bibliotekarierna kan peppa barn som inte tycker läsning är kul. Lydia i samma grupp fyller i att bibliotekarierna kan försöka fånga upp barnen som kommer till biblioteket och ge dem tips. Ronaldo på bibliotek B ger exempel på hur bibliotekarien kan säga:

Gillar du fantasy? Den här boken har jag läst, den tycker jag var bra. Du borde kunna ta den här. (Intervju bibliotek B)

Johanna konstaterar dock att det inte räcker att tipsa hursomhelst. Hon redogör för en händelse på ett annat bibliotek hon varit på där det inte blev lyckat:

Johanna: De [bibliotekarierna] frågar inte vad man gillar, då blir det svårt för dem att hjälpa en. Det blir inte så bra hjälp då. Fast här gör de det. Men det finns många andra ställen där de inte gör det.

Jag: Har du varit med om det? Vad händer då?

Johanna: De sa, men det här kanske du gillar, men så läste jag den så var det helt motsatsen. (Intervju bibliotek B)

Johannas uttalande visar att barnen är väl medvetna om att boktipsande måste göras utifrån individens egna preferenser, inte i allmänhet. Som Juncker skriver är det barns egna behov av information, kunskap och upplevelser som borde vara styrande på barnbiblioteket (2010, s. 261).

På bibliotek D pratar barnen om att bibliotekarierna borde göra reklam för biblioteket och Sommarboken. Måne föreslår en slogan: ”Vill du resa till ett rike med drakar och allt du önskar dig stick till biblioteket där finns allting och så”. (Intervju bibliotek D). Kendra säger: ”Om ni vill läsa mer, kom gärna till Sommarboken för då finns det mer böcker att låna.” (Intervju bibliotek D). Elsa föreslår även att bibliotekarier kan komma till klassrummen och prata om böcker som barnen får låna, något som har skett på hennes skola.

För att sammanfatta barnens upplevelser av Sommarboken så går det att konstatera att de är mycket positiva till de läsfrämjande aktiviteterna. Barnen har ett lustfyllt förhållningssätt till läsning och betonar vikten av frivillighet, i kontrast till skolans mer tvingande läsning.

Sommarbokens syften

Sommarboken som projekt har flera olika mål och syften. De mål som lyfts fram på hemsidan är som tidigare nämnts:

- Att få fler barn 8-12 år att lustläsa under sommaren.
- Att barnens läsning är kravlös och utan motprestation från bibliotekets sida. Allt är tillåtet att läsa – hur mycket eller hur litet man vill.
- Att ge barn möjlighet att prata och samtala om sin läsning med varandra.
- Att använda metoder som boksamtal eller liknande för att utveckla det litterära samtalet. (Sommarboken 2014)

Till detta finns även en rad delsyften som lyfts fram i Kultur i Västs egna utvärderingar av projekten: vidgat textperspektiv, delaktighet och mångfald. Att främja läslust utan motprestation lyfts fram som det allra viktigaste syftet. I nästa avsnitt går jag igenom syftena och resonerar kring hur de uppfylls.

Lustläsning och samtal

Det är svårt att mäta om fler barn lustläser under sommaren, eftersom det sällan finns något att jämföra med. Vad gäller barnens egen läsning så säger flera att den ökar av att vara med i Sommarboken, eftersom de då kommer till biblioteket och blir påmind om att läsa. Elsa säger:

”Ibland om jag inte har något att göra då kommer jag inte på att jag skall läsa då gör jag bara något annat. Men när jag är med i Sommarboken kommer jag på att jag skall läsa” (Intervju bibliotek D).

Men några barn konstaterar också att de redan läser så mycket att det inte spelar någon roll. Det är samma resultat som Hedemark får i sin studie (2011, s. 46) och det stärker uppfattningen att kvantitativa mått inte är det bästa för att utvärdera den här typen av projekt.

De barn som intervjuats har alla fått möjlighet att prata och samtala om litteratur, både genom boksamtal och bokprat. Utifrån intervjuerna har detta mål för Sommarboken lyckats. Barnen lyfter fram tipsandet som det bästa med Sommarboken. Precis som Sandin konstaterat är diskussioner om läsning något som barnen förknippar med lustfylld läsning (2011, s. 183). Jag menar att det är fruktbart att se på tipsandet som en sorts litteratursamtal. Som Elizabeth Long konstaterar är läsning något som sker socialt. Sommarboken är en del av den infrastruktur för läsning som barn i dagens samhälle kommer i kontakt med. Long har i studier av läsecirklar med vuxna kommit fram till att lässamtal i grupp bidrar till solidaritet och gemensamt identitetsskapande (Long 1994, s. 199). Erik beskriver Sommarboken som att komma in i de andra barnens läsningar genom att höra deras berättelser om böcker. Att tipsa om böcker är en modell för att kommunicera läsoplevelser i en gemenskap.

Majoriteten av de deltagande biblioteken har någon form av träffar, men inte alla. Bland de spontana kommentarer som bibliotekarier skrivit i det statistiska materialet vill jag lyfta fram två:

”Det har märkts att det funnits ett sug efter nya böcker och att få dela med sig av sina läsoplevelser.” (Statistiskt underlag 2014)

”Roligt för oss att få göra något för läsarna!! Vi jobbar annars mycket mot skolan och då blir det ofta fokus på de som inte läser.” (Statistiskt underlag 2014)

I dessa utsagor tydliggörs att det framför allt är barn som har ett lustfyllt förhållningssätt till läsning som deltar. I det sistnämnda citatet tydliggörs också att Sommarboken blir ett delvis annat sätt att arbeta för bibliotekarierna än vad de vanliga aktiviteterna består av. Sommarboken är en av flera kollektiva processer som skapar läspraktiker, för att knyta an till Long. Ur ett barnperspektiv erbjuder projektet en arena för litteratursamtal som skiljer sig åt från hemmet och skolan, i alla fall så länge det inte finns något krav på motprestation.

Motprestation

Sommarbokens främsta syfte är att främja lustläsning *utan krav på motprestation*. Barnen på bibliotek B berättar att i Sommarboken får man prata om vilka böcker man vill, om man vill. Samir på bibliotek D säger:

”Man behöver inte egentligen [vara med] men det är bra om man är med för då lär man sig” (Intervju, bibliotek C, grupp 1).

Bibliotekarierna som intervjuats har alla fyra varit mycket insatta i Sommarbokens syfte om att främja lustläsning utan motprestation och har varit tydliga med det i

sitt arbete med barnen. Det märks också på barnen som berättar för mig att det är frivilligt att vara med. Som nämnts i kapitel två visar forskningen att kravlöshet och eget val av läsning är viktigt för barns och ungas läsning. (Department for Education 2012; Gordon & Lu 2008; Krashen 1993).

Sommarbokens främsta syfte uppfylls dock inte av alla bibliotek. Utifrån en lista över deltagande bibliotek i Sommarboken 2014 har jag gått igenom bibliotekens information om projektet på deras respektive websidor. Minst tjugofem biblioteksenheter som använde sig av Sommarbokens logotyp och material under sommaren 2014 använde sig också av någon form av krav på motprestation.⁶ Detta visar att Sommarbokens grundläggande syfte inte är allmänt känt eller har följts av alla bibliotek. Det kan bero på att biblioteken helt enkelt inte känner till Sommarbokens syfte, eller att de ändå väljer att använda sig av ett prestationskrav. Att det är svårt att ta bort prestationskrav åskådliggörs i följande kommentar från det statistiska underlaget:

”Det var väldigt svårt att inte ha några krav (t ex läs tre böcker och få en). Ingen förstod riktigt vad sommarboken var, eller vad det gick ut på. /.../ Barnen efterfrågade dessutom krav. De ville ha utmaningen.” (Statistiskt underlag 2014)

I citatet märks en svårighet att konstruera läsfrämjande aktiviteter som också är kravlösa. Som tidigare konstaterats finns det barn som föredrar ”redovisningsformen”, men forskning visar att krav i de flesta fall kan medföra att barnen ser på läsning som ett tvång. Det finns en risk att vissa bibliotek fortsätter med prestationskrav för att det är så de alltid har gjort. För Sommarboken som projekt är det relevant att fortsätta betona vikten av lustfylld läsning, vilket har starkt stöd i forskning om barns och ungas läsning (Clark & Rumbold 2006; Gordon & Lu 2008; Krashen 1993, 2011).

Vidgat textperspektiv

Att inkludera fler medieformer i Sommarboken än den fysiska boken är ett delsyfte i projektet. Det är dock inget som de flesta bibliotekarierna jag intervjuat har jobbat aktivt med. Ett undantag är bibliotekarien på bibliotek C som säger att de har visat film för barnen för att förmedla att det går att prata om en film som om det vore en bok (Intervju bibliotekarie C). De andra bibliotekarierna har endast arbetat med fysiska böcker, men strävat efter att inkludera olika genrer.

⁶ Motprestationen kan bestå av att barnen förväntas läsa mellan 1-8 böcker, eller lämna in sitt Sommarbokenhäfte för utlottning av pris. Belöningen varierar men är för det mesta en bok.

Barnen sätter likhetstecken mellan läsning och fysiska böcker. På frågan om vad man kan läsa som inte är böcker kommer svar som serier, faktaböcker och tidningar. Vid bibliotek A säger Hanna att hon har lyssnat på ljudböcker i bilen till Norge, även Lydia har lyssnat på Sune när hon varit på bilsemester. Till barnen på bibliotek B ställer jag den ledande frågan ”Kan man läsa på internet?”. De säger nej. Jag frågar om ingen har läst något på internet? Ronaldo svarar att han läst fakta om en fotbollsspelare en gång, men inget mer. Hade intervjuerna ägt rum på en annan plats och med en något annorlunda formulering av frågan tror jag att svaret från barnen hade blivit annorlunda. Det var första gången jag träffade barnen, på biblioteket omgivna av böcker. Det enda de visste om mig var att jag skulle skriva en bok om Sommarboken. Den fysiska boken hamnade därmed långt fram i medvetandet. Att projektet heter just Sommarboken bidrar såklart också till att leda tankarna på vad läsning innebär.

Hedemark kommer i sin studie fram till att bibliotekarier bör utgå från barns textvärldar, det vill säga de texter barn utnyttjar och har erfarenhet av (2011, s. 48). Även i mitt material vill barnen göra fler gestaltningar av berättelser, främst i form av dramatiseringar. Hedemark skriver att barn med negativ inställning till läsning av böcker föreslår att biblioteket borde göra fler aktiviteter som inte är bundna till den fysiska boken (2011, s. 49). Att alternativa texter bör användas vid läsfrämjande aktiviteter för att fånga upp barn som inte har ett självklart lustfyllt förhållningssätt till läsning har konstaterats av flera forskare (Gordon & Lu 2008; Krashen 1993). Nanna Kann-Christensen (2011) har också visat att svenska läsfrämjande projekt premierar den fysiska boken på bekostnad av andra medier. Därmed framstår det som relevant för Sommarboken att arbeta vidare med ett vidgat textperspektiv.

Delaktighet och mångfald

De sista två delsyftena gäller frågor om delaktighet och mångfald. Detta har diskuterats i tidigare utvärderingar av Sommarboken, men såvitt jag kan utläsa har inga konkreta åtgärder gjorts mot de deltagande biblioteken. I en av kommentarerna från det statistiska underlaget konstateras:

”En annan reflektion är att de barn som deltagit på sommarboksfiikat (även killen som inte vill läsa böcker) kommer från hem där det finns intresse för böcker och läsning.” (Statistiskt underlag 2014)

Den socioekonomiska bakgrunden är mycket betydelsefull för barns läsning (se exempelvis Clark & Rumbold 2006, s. 25). Även om barnens bakgrund inte varit föremål för den här studien går det att misstänka att de flesta barnen kommer från hem där läsning värderas högt. Att öka mångfalden bland de deltagande barnen är viktigt för att Sommarboken ska nå ut till fler. Men mångfald är ett brett begrepp som kan inkludera många saker. Det kan gälla mångfald i böckerna det talas om, en mångfald bland deltagarna och en mångfald bland de vuxna som träffar barnen.

Som forskningen jag har tagit upp för den här studien konstaterat så kan ett vidgat textperspektiv vara ett sätt att locka nya användargrupper (Gordon & Lu 2008). Detta har även konstaterats i tidigare utvärderingar av Sommarboken (Eggert 2013). Men i Sommarbokens material till biblioteken definieras inte hur mångfaldsbegreppet kan tolkas och användas. Biblioteksrummet kan ha betydelse för att öka delaktigheten hos barnen. Genom att träffas i en annan miljö än i skolan ges möjlighet att gå utanför sociala ramar och normer som finns i skolan och på andra aktiviteter. Ett av barnen på bibliotek D konstaterar till exempel att hon inte pratar böcker med klasskompisar i skolan, bara på biblioteket. Bibliotekarien på bibliotek B funderar på hur barnen kan göras mer delaktiga när det gäller Sommarbokens aktiviteter. Bibliotekarie C har i början av varje träff frågat vad barnen vill göra och sedan anpassat träffen efter det. Inga vuxna förutom bibliotekarierna har fått vara med på träffarna, inte ens jag som intervjuat barnen efteråt. Barns delaktighet i Sommarboken skiljer sig åt mellan de deltagande biblioteken eftersom formen på aktiviteterna ser olika ut.

En större undersökning behöver göras för att ta reda på om/hur barn är delaktiga, men det går i alla fall att konstatera att bibliotekarierna jag intervjuat är medvetna om frågan, samtidigt som det inte finns en tydlig definition av delaktighet och hur bibliotekarier kan jobba med det i Sommarbokens material för vuxna. I Shiers modell betonas att barn ska få stöd i att uttrycka sina åsikter, samt att dessa åsikter ska användas vid beslutsfattande (2001). När barnen tipsar om litteratur tränar de samtidigt på att uttrycka åsikter, även om det inte handlar om att vara delaktiga i projektets utformning så kan litteratursamtalen vara ett sätt att lågintensivt främja delaktighet i allmän mening.

Ur ett övergripande perspektiv går det att konstatera att Sommarboken inte är en enhetlig form utan tvärtom kan skilja sig mycket från varje bibliotek. Vissa av Sommarbokens syften uppfylls, men några är otydliga och svåra att arbeta

konkret med på biblioteken. Dessutom verkar det finnas ett visst glapp i förståelsen av Sommarboken mellan Kultur i Västs projektbeskrivning och enskilda bibliotek. I rapportens avslutande del ges förslag till hur det kan förändras.

Förslag till utvecklingsmöjligheter

Utifrån resultaten av studien är det dags att peka på några utvecklingsmöjligheter som jag har identifierat. Det gäller hur Sommarboken kan uppfylla sina syften och samtidigt ta tillvara på barnens erfarenheter och upplevelser.

Att Sommarboken inte har några krav på motprestation är centralt för projektet. Det är ett alternativ till skolans mer instrumentella inställning till läsning. Sommarboken skiljer sig även mot tidigare kulturpolitiska åtgärder. Men eftersom inte alla deltagande bibliotek följer denna grundläggande regel behöver det stärkas ännu mer. Ur ett barnperspektiv innebär det att alla barn inte möts av en kravlös sommarlovsaktivitet, vilket är själva grundtanken för Sommarboken.

Inför projektets start 2014 skickade jag ut ett statistiskt underlag som biblioteken skulle fylla i (se bilaga 3). Där frågade jag bland annat om utlåningen ökat eller minskat under perioden. I efterhand ser jag att det var en illa vald fråga som egentligen inte är relevant för Sommarbokens syften. Samtidigt behöver projektet samla in vissa kvantitativa uppgifter bland annat för att återkoppla till Kulturrådet som finansierar projektet. En lägsta nivå av statistisk information behöver slås fast av Kultur i Väst, vad är relevant att veta? I linje med det borde Sommarboken inte fokusera på kvantitativa mått som att öka läsandet, istället borde fokus ligga på att ge möjligheter för fler barn att vara med i Sommarboken och delta vid läsfrämjande aktiviteter. Med tanke på att flera barn som är med redan läser mycket och att prestationskrav inte är en del av projektet så blir det missriktat med ett kvantitativt mål. Om fler barn börjar läsa är det naturligtvis ingen nackdel, men ett skifte i fokus mot barnens deltagande vid aktiviteter stärker projektets huvudsyfte. Samtidigt sitter biblioteken i en svår sits där kvantitativa krav på ”bevis” kan krävas från flera instanser för att motivera läsfrämjande åtgärder. Tidigare forskning indikerar att lust och fria val är viktigt för att motivera barns läsning, där har projektet ett gott stöd. Det går även att ännu tydligare lyfta fram projektets anknytning till Barnkonventionen och bibliotekslagen.

Sommarboken bör uppmuntra till ännu fler fysiska träffar på de bibliotek som har möjlighet att genomföra sådana. Lustläsning och litteratursamtal bör fortsätta att betonas i sin egen rätt. Biblioteket värnar om en litterär bildningstradition som har ett egenvärde, det är en del av vår kultur. Barnbiblioteket kan vara en plats för att stärka barn och ungas egenmakt, Mats Dolatkhah argumenterar för att barnbiblioteket kan använda sig av bibliotekets tradition av folkbildning för att stärka denna aspekt (2011, s. 218). Då spelar det inte någon roll om barnen läser åtta böcker under sommaren eller bara kommer dit för att leka. Dolatkhah formulerar det som att ”ett centralt uppdrag för barnbiblioteken kan vara att skapa platser och situationer där barn och unga kan utöva egenmakt över sin egen tillblivelse i relation till sitt/sina kulturarv. Det skulle i så fall inte vara något ’nytt’ uppdrag för barnbiblioteken, utan en tolkning av en tradition som de själva kommer ur.” (Dolatkhah 2011, s. 219).

Sommarboken kan ses som en motvikt till andra pågående sätt att tala om läsning som något instrumentellt, i projektet betonas vikten av läsning för sin egen skull. För att öka delaktigheten är det viktigt att låta barnen vara med och bestämma utformningen av Sommarbokens aktiviteter redan från början. Det finns många modeller för detta som kan användas som resurser, i denna studie har jag lyft fram Shiers ”Pathways to participation” (2001). Frågan är vad Kultur i Väst som projektledare kan ställa för krav på biblioteken. För att uppfylla de syften som idag inte är så utvecklade kanske det kan vara lämpligt att använda sig av speciella temaår. Ett temaår för delaktighet, ett för mångfald, ett för det vidgade textperspektivet och så vidare. Då kan experter tas in för att ta fram material och skapa rum för menings- och erfarenhetsutbyte mellan biblioteken.

Eftersom jag har haft ett barnperspektiv i studien har jag inte tagit hänsyn till materiella villkor på bibliotek. Vissa bibliotek kommer alltid att ha sämre möjlighet att anordna fysiska träffar, exempelvis på grund av personalbrist, ekonomiska begränsningar eller att biblioteket helt enkelt är stängt på sommaren. I framtida studier vore det intressant att titta närmre på bibliotekariers möjligheter och villkor för att genomföra läsfrämjande projekt.

De barn som har intervjuats i studien har haft många egna välutvecklade tankar och synpunkter. Ytterligare ett sätt att arbeta vidare med framtida studier av Sommarboken är att ta fram material för att bibliotekarier ska kunna genomföra egna fokusgruppsintervjuer med barn för att utveckla verksamheten.

KAPITEL 6

Sammanfattning

Sommarboken uppfattas positivt av de intervjuade barnen, det beskrivs som en klubb där barnen får boktips. I varje intervju med barnen betonas vikten av boktips, både att ge tips och att få tips av bibliotekarierna och andra barn. Dialogaspekten, att prata, lyssna och träffa kompisar lyfts också fram. Barnen skiljer mellan Sommarboken, läsning i skolan som är mer styrd och läsning hemma där barnet är ensam. Som förändringsförslag föreslås bland annat att genomföra fler träffar, att vara utomhus, att spela teater, att leka och att bibliotekarien läser högt.

Sommarboken har flera olika syften. Att få fler barn att lustläsa och ge barn möjlighet att prata och samtala om litteratur har lyckats på de bibliotek som ingått i studien. Barnens tipsande kan ses som exempel på ett litteratursamtal där läsning ingår i en social praktik. För att parafrasera Erik vars uttalande fått ge titel åt den här studien: ”barnen kommer in i varandras läsningar”. De intervjuade barnen betonar att det är frivilligt att vara med i Sommarboken, men minst tjugofem biblioteksenheter i landet använder sig av någon form av krav på motprestation. Sommarboken skiljer sig därmed åt beroende på var i landet barnet bor. Tre av de fyra intervjuade bibliotekarierna har bara jobbat med fysiska böcker, men en bibliotekarie berättar att de också har jobbat med film och ljud. Barnen som intervjuats sätter likhetstecken mellan läsning och fysiska böcker. Delaktighet och mångfald är mångtydiga begrepp som kan vara svåra att använda. Bibliotekarierna reflekterar kring detta, men det finns ingen definition av hur begreppen kan användas.

Utifrån studien har följande utvecklingsmöjligheter identifierats:

1. Sommarbokens styrka är läsfrämjande utan krav på motprestation. Kultur i Väst måste se till att detta följs av alla deltagande bibliotek.
2. Barnen ägnar sig åt läsning som en social praktik genom bland annat tipsande. Möjligheten att delta vid fysiska träffar i biblioteksrummet bör uppmuntras.
3. Kvantitativa mått av alla typer bör undvikas. Läsning och litteratursamtal har ett värde i sig själv.
4. Sommarboken vill uppfylla många syften samtidigt. Kanske är det bättre att avgränsa och prioritera bland syftena. Ett sätt kan vara att arbeta med temaår där delsyften stärks. Till exempel kan det vara temaår om vidgat textperspektiv, delaktighet och mångfald.

FÖRFATTARENS TACK

Tack till Anna Hampson Lundh, Mats Dolatkah och Jenny Johannisson från Bibliotekshögskolan i Borås för insiktsfulla kommentarer och litteraturtips. Tack även till Per Beijer för viktiga synpunkter. Tack till Katarina Larson, projektledare på Sommarboken, för hjälp att genomföra intervjuerna och för stabilt bilkörande genom Sverige. Framför allt vill jag tacka barnen och bibliotekarierna för att de tagit sig tid att bistå mig i mitt arbete.

Referenser

Barnens bibliotek (2014). Vuxensidan. <http://www.barnensbibliotek.se/Sommarboken/Vuxensidan/tabid/1133/Default.aspx>. [2014-11-13].

Clark, Christina & Rumbold, Kate (2006). Reading for pleasure: A research overview. London: National Literacy Trust. Tillgänglig: http://www.literacytrust.org.uk/research/nlt_research/271_reading_for_pleasure_a_research_overview [2015-01-29].

Department for Education (2012). Research evidence on reading for pleasure: Education standards research team May 2012. Tillgänglig: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/284286/reading_for_pleasure.pdf. [2014-12-22].

Dolatkah, Mats (2010). Barnbibliotekens och läsandets fyra ”M”. 103-130. Kerstin Rydsjö, Frances Hultgren & Louise Limberg (red.) (2010). Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm

Dolatkah, Mats (2011). Det läsande barnet: minnen av läspraktiker, 1900-1940. Borås: Valfrid.

Duelund, Peter (2008). Nordic cultural policies: A critical view. *International Journal of Cultural Policy* vol. 14, nr. 1, 7-24.

Gordin, Carol & Lu, Ya-Ling (2008). ”I Hate to Read – Or Do I?”: Low Achievers and Their Reading. *School Library Media Research*, 11. 1-15. Tillgänglig: http://www.ala.org/aasl/sites/ala.org/aasl/files/content/aaslpubsandjournals/slr/vol11/SLMR_HatetoRead_V11.pdf. [2014-12-22].

Halldén, Gunilla (2003). Barnperspektiv som ideologiskt eller metodologiskt begrepp. *Pedagogisk forskning i Sverige* vol 8, nr 1-2. 12-23.

Hedemark, Åse (2011). Barn berättar: en studie av 10-åringars syn på läsning och bibliotek. Stockholm: Svensk biblioteksförning. Tillgänglig: <http://www.biblioteksforeningen.org/test/levonline.com/organisation/dokument/pdf/Barnrapport.pdf>.

Hvenegaard Rasmussen, Casper & Jochumssen, Henrik (2010). Från läsesal till levandet bibliotek – barn, ungdomar och biblioteksrummet. Kerstin Rydsjö, Frances Hultgren & Louise Limberg (red.) (2010). *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm. 213-240.

Johansson, Barbro (2010). Barnbibliotekariers och forskares barnperspektiv. Kerstin Rydsjö, Frances Hultgren & Louise Limberg (red.) (2010). *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm. 23-50

Johansson, Barbro (2013). Forskning om barn – intervju. Barbro Johansson & MariAnne Karlsson (red.) (2013). *Att involvera barn i forskning och utveckling*. Lund: Studentlitteratur. 57-78.

Juncker, Beth (2010). Barns bibliotek – nya villkor, nya utmaningar, nya teorier, nya begrepp. Kerstin Rydsjö, Frances Hultgren & Louise Limberg (red.) (2010). *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm. 241-270.

Kann-Christensen, Nanna (2011). "National Strategies for Public Library Development – Comparing Danish and Swedish models for project funding". *Nordisk kulturpolitisk tidskrift* 2011 nr. 1-2. 33-50.

Krashen, Stephen D. (1993). *The power of reading: insights from the research*. Englewood, Colo.: Libraries Unlimited
Krashen, Stephen D. (2004). *The power of reading: insights from the research*. 2nd ed. Westport, Conn.: Libraries Unlimited.
Krashen, Stephen D. (2011). *Free voluntary reading*. Santa Barbara, CA: Libraries Unlimited.

Long, Elizabeth (1994). *Textual Interpretation as Collective Action*. Jon Cruz & Justin Lewis (red). *Viewing, Reading, Listening: Audiences and Cultural Reception*. Boulder, CO: Westview Press. 181-211.

Nordenfors, Monica (2010). *Delaktighet – på barns villkor?*. Göteborg: Tryggare och mänskligare Göteborg.

Rydsjö, Kerstin, Hultgren, Frances & Limberg, Louise (2010). *Det samtida barnbiblioteket – ett bibliotek i barnens tjänst*. Kerstin Rydsjö, Frances Hultgren & Louise Limberg (red.) (2010). *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm. 271-286.

Sandin, Amira Sofie (2011). *Barnbibliotek och lässtimulans: delaktighet, förhållningssätt, samarbete*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm. Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2320/9740>.

SFS 2013:801. Bibliotekslag.

Shier, Harry (2001). *Pathways to Participation: Openings, Opportunities and Obligations*. *Children & Society*. Vol. 15, 107-117.

Skolverket (2014). *Läslýftet*. <http://www.skolverket.se/kompetens-och-fortbildning/larare/laslyftet>. [2015-01-02]

SOU 2012:65. *Läsandets kultur*. Kulturutredningen.

Unicef (2014). *Barnkonventionen*. <https://unicef.se/barnkonventionen> [2014-12-22].

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Material och dokument

Intervjuer

Intervju Bibliotek A, Grupp 1

Intervju Bibliotek A, Grupp 2

Intervju Bibliotek B

Intervju Bibliotek C, Grupp 1

Intervju Bibliotek C, Grupp 2

Intervju Bibliotek D,

Intervju bibliotekarie A

Intervju bibliotekarie B

Intervju bibliotekarie C

Intervju bibliotekarie D

Eggert, Karin (2013a). Utvärdering av Sommarboken 2013. Internt dokument i författaren och Kultur i Västs ägo.

Eggert, Karin (2013b). Planering inför nästa år. Internt dokument i författaren och Kultur i Västs ägo.

Kultur i Väst (2014). Redovisning av projekt- och utvecklingsbidrag: Läsfrämjande insatser. Projektredovisning till Statens kulturråd.

Kultur i Väst (2013). Rapport från utvärderingskonferens kring Sommarboken 2013-09-20. Internt dokument i författaren och Kultur i Västs ägo.

Persson, Sirpa & Eggert, Karin (2013). Sommarboken en möjlig väg för att väcka barns läsglädje?. Paper till Mötesplatskonferensen i Borås.

Statistiskt underlag 2014, finns i författarens och Kultur i Västs ägor. Se bilaga 3

Bilagor

Bilaga 1 Sommarboken – Intervjuguide

Om barnen

Presentationsrunda: Namn, säg något om vilka ni är

Om läsning

- Berätta, vad gillar ni att läsa?
- På vilket språk läser ni?
- Böcker är inte det enda man kan läsa, Vad brukar ni läsa som inte är böcker?

Om sommarboken

- Berätta om sommarboken för mig, vad är det för något? Ni vet bättre än jag!
- Hur hörde ni talas om sommarboken?
- Hur många gånger har ni varit med?
- Varför är ni med i sommarboken?

Om aktiviteten

- Kan ni berätta vad det är ni har gjort idag?
- Vad tyckte ni om [aktiviteten]?
- Är det någon skillnad mellan att träffas och prata om böcker och att läsa en bok hemma?
- Är det någon skillnad på sommarboken och att läsa böcker i skolan?
- Vilka andra typer av aktiviteter skulle barn kunna göra som en del av Sommarboken?

Sommarboken - utveckling

- Har sommarboken fått er att läsa mer än vanligt? (Mer/mindre)
- Om ni fick ändra något med Sommarboken, vad skulle det vara då?
- Hur tycker ni att bibliotekarier ska göra för att barn ska läsa mer?

Vill ni lägga till något innan vi slutar?

Är det något ni vill fråga mig?

Bilaga 2 Intervjuguide – Bibliotekarier

Presentation

Namn

Hur länge har du jobbat med Sommarboken?

Hur många jobbar med Sommarboken på ditt bibliotek?
(bibliotekarier/ assistenter)

Sommarboken

Kan du berätta för mig hur du arbetar med Sommarboken? (syfte, planering, genomförande)

Vilken typ av litteratur jobbar du med? (Annat än fysiska böcker? olika genrer?)

Sommarboken syftar till att främja läslust utan motprestation, hur tänker du kring det syftet? Hur uppnås det syftet?

I intervjuer med barn, både här och på andra ställen säger barnen att de uppskattar boktips väldigt mycket. Hur arbetar du med boktips?

Hur tror du att barnen upplever Sommarboken?

Har biblioteket fått extra medel för sommarboksverksamhet?

Hur skulle du vilja utveckla Sommarboken på ditt bibliotek?

Är det något mer du vill tillägga?

Har du någon fråga till mig?

Bilaga 3 Statistiskt underlag

Statistik för Sommarboken

Antal träffar:

Typ av aktiviteter (ex. bokfika, invigningsfest):

Antal barn per tillfälle:

Flickor/pojkar per tillfälle:

Ålder (ungefär):

Med/utan föräldrar?

Vem har hållit i träffarna? (ex. bibliotekarie, assistent)

Har utlåningen påverkats, ja/nej

Om ja, hur?

Här har du möjlighet att skriva egna kommentarer eller kommentarer du fått från barnen:

Kultur i Väst skriftserie #2015:1

Producerad av Kultur i Väst i samarbete med Sektionen för biblioteks- och informationsvetenskap / Bibliotekshögskolan i Borås med stöd av Statens Kulturråd, 2015

Författare Linnéa Lindsköld **Fotograf** Lars Dyrendom och Kultur i Väst

Art Director/Grafisk form Anders Magnusson **Kommunikatör** Anneli Abrahamsson

ISBN: 978-91-87229-20-6 • Kultur i Väst • Tryck Bording Borås 2015

Citera oss gärna, men ange källan. Du kan lyssna på skriften – kulturivast.se/media-och-publikationer

Den här rapporten handlar om det läsfrämjande projektet Sommarboken som startades 2012 av Kultur i Väst med stöd av Kulturrådet.

Projektet har som främsta syfte att metodutveckla folkbibliotekens läsfrämjande arbete för barn. Under sommaren 2014 följdes projektet av forskaren Linnéa Lindsköld. Hon konstaterar att barns fria kravlösa läsning och möjligheten att prata om den med varandra, ger positiva effekter. Barnbiblioteket som plats spelar också en viktig roll för deras upplevelser av litteratur och läsning.

ATT LÄSA ÄR ATT RESA